

Per la pau i el desarmament: Guerra a la guerra!

4 (4/Volum 3/gener 1983)

(foto: Arthur Tress)

El mes d'octubre de 1982, l'ONU, en aplicació de la resolució a/36/458, auspiciava l'inici d'una campanya internacional, d'un any de duració, per la pau i el desarmament al món. La resposta catalana a aquesta iniciativa no s'ha fet esperar: la creació del **Comitè Català d'Acció per la Pau i el Desarmament** és una iniciativa que cal saludar i ajudar a reforçar. En aquest sentit és esperançadora l'adhesió donada a aquest comitè des dels primers moments per part de diferents col·legis professionals, institucions com l'Ateneu Barcelonès o la Reial Acadèmia de Medicina i els rectors de les Universitats de Barcelona i Autònoma. Des d'aquestes pàgines de la revista (ciència) volem donar també la **nostra adhesió** i ple suport al Comitè i a la campanya iniciada.

Aquesta lloable iniciativa de l'ONU, que concideix en el temps amb fets tan importants com la declaració de la conferència episcopal nord-americana contra l'armament nuclear (novembre, 1982), o la recent publicació de les contribucions al darrer congrés del moviment Pugwah juntament amb la UNESCO, que comentem a

la secció corresponent, ens fan recordar un precedent potser oblidat.

El 1933 varen ser publicats a Barcelona alguns números d'una modesta publicació que es titulava "Guerra a la guerra!" i era l'òrgan oficial del Comitè Català contra la Guerra, delegació nacional del Comitè Mundial de Lutte contre la Guerre Impérialiste. Entre els autors que hi col·laboraren hi havia l'astrònom català Josep Comas i Solà i Albert Einstein, membre del Comitè Mundial... En els darrers anys la problemàtica de la guerra ha fet alguns girs molt importants. No és tan sols la irrupció de l'armament nuclear, a finals de la segona guerra mundial, sinó les darreres innovacions tecnològiques i estratègiques que situen el nostre món en una cruïlla decisiva. No és el moment d'insistir en el caràcter d'aquestes innovacions. La nostra revista se n'ha ocupat oportunament, al número 16, on Roberto Fieschi en feia un balanç tècnic, amb un complement sobre les bases de la bomba de neutrons; i en el número 21, on Carl Sagan feia un repàs històric de la cursa moderna dels armaments i valorava fins a quin punt la humanitat era o no capaç d'autodestruir-se...

Avui volem fer notar algunes qüestions que potser són conegudes i, en canvi, no cal oblidar. La cursa d'armaments nuclears pot ser el final de la nostra civilització. Avui hi ha en els magatzems nuclears del món prou potència destructora perquè esclati una bomba com la d'Hiroshima cada *segon* durant *dues setmanes*... Els estratègics de les dues superpotències, a més, plantegen en els nostres dies uns absurds que cal desemascarar (tècnica-ment!): parlen de guerra nuclear limitada, i és ben clar que és un impossible; plantegen, també, que la tàctica dissuasòria "millor" és tenir preparat el *primer atac* a l'enemic, una idea tan absurda com l'anterior i potser més perillosa.

Un altre aspecte, que de vegades oblidem en les nostres latituds, és la profunda implicació dels científics i de la recerca en general en la cursa boja de l'armament nuclear. En aquest sentit, malgrat que la solució no està exclusivament en les seves mans, els científics de tot el món han de jugar un paper històric. ¿Els científics catalans d'ara participen en associacions internacionals que tinguin aquesta finalitat? La intervenció d'associacions d'aquest tipus ha estat fins ara molt important, fent l'assessorament d'acords que han posat un fre almenys transitori a la situació creada, com ara la prohibició de les explosions nuclears a la superfície, el tractat de no proliferació o les converses SALT, encara en curs. Amb aquest esperit, pensem que els organismes representatius de la comunitat científica catalana, començant pel mateix Institut d'Estudis Catalans, haurien de donar també la seva adhesió al Comitè Català d'Acció per la Pau i el Desarmament i participar amb iniciatives pròpies dins del moviment.

Els científics poden fer molt per la salvació de la humanitat, simplement fent la seva recerca. Cal que no oblidin, però, que és urgent continuar la guerra a la guerra.